

Sygn. akt XI Ka 760/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2013r.

Sąd Okręgowy w Lublinie w XI Wydziale Karnym-Odwoławczym

w składzie: Przewodniczący: SSO Sławomir Kaczor-spr.

Sędziowie: SO Katarzyna Żmigrodzka

SO Elżbieta Kowalska

Protokolant: prot. Małgorzata Purc

przy udziale Prokuratora Urszuli Komor

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2013 r.

sprawy R. P.

oskarżonego z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 178 § 1 kk i in.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kraśniku

z dnia 19 kwietnia 2013 r. sygn. akt II K 1270/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1) uchyla rozstrzygnięcie o karze łącznej pozbawienia wolności;
- 2) karę pozbawienia wolności wymierzoną w pkt 1 łagodzi do 3 (trzech) lat;
- 3) na podstawie art. 85 kk i 86 § 1 kk łączy orzeczone jednostkowe kary pozbawienia wolności i jako karę łączną wymierza oskarżonemu karę 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
- 4) orzeczony środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych łagodzi do 5 (pięciu) lat;
- 5) zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 400 (czteryście) złotych tytułem opłaty za obie instancje;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. na podstawie 63 § 1 kk na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zalicza okres tymczasowego aresztowania oskarżonego również od dnia 19 kwietnia 2013 r. do dnia 3 października 2013 r.;

IV. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa za postępowanie odwoławcze 20 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków.

XI Ka 760/13 UZASADNIENIE

R. P. oskarżony został o to, że:

I. w dniu 22 stycznia 2012 roku w miejscowości K., woj. (...), naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki O. (...) o numerze VIN (...) nie zachował należytej ostrożności i nie obserwował jezdni w sposób uważny w wyniku czego przejeżdżając przez miejscowość K., najechał na przechodzącego przez jezdnię z lewej strony na prawą M. P., który w skutek uderzenia doznał wielonarządowych obrażeń ciała, w następstwie których poniósł śmierć na miejscu, po czym kierujący samochodem osobowym zbiegł z miejsca zdarzenia tj. o czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

II. w dniu 24 stycznia 2012 roku w miejscowości K., woj. (...) nie stosował się do orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Kraśniku wyrokiem z dnia 19.11.2011r. sygn. akt II K 938/10 zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i kierował w ruchu lądowym samochodem osobowym marki O. (...) o nr VIN (...)

tj. o czyn z art. 244 k.k.

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Kraśniku:

1. R. P. uznał za winnego tego, że w dniu 24 stycznia 2012 roku około godziny 17.20, w warunkach pory wieczorowej, w miejscowości K., woj. (...), kierując samochodem osobowym marki O. (...) o numerze VIN (...), po drodze krajowej nr (...), relacji A.- K., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a mianowicie: nienależycie obserwował drogę, nie zachował należytej ostrożności, świadomie i wyraźnie przekroczył dozwoloną prędkość jazdy o 35 km/h, nie hamując pojazdem najechał na nietrzeźwego (2,48 promila; 2, 68 promila alkoholu we krwi) przechodzącego nieprawidłowo przez jezdnię M. P., z lewej strony na prawą stronę, w miejscu do tego nieprzeznaczonym, wbrew zasadzie szczególnej ostrożności, mimo, iż obiektywnie był widoczny nadjeżdżający od prawej strony z włączonymi światłami mijania samochód - w wyniku czego pieszy doznał wielonarządowych obrażeń ciała, w następstwie których poniósł śmierć na miejscu, zaś kierujący samochodem osobowym zbiegł z miejsca zdarzenia tj. czynu z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. skazał go na karę 4 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

2. R. P. uznał za winnego dokonania czynu opisanego w pkt II aktu oskarżenia i za to na podstawie art. 244 k.k. skazał go na karę roku pozbawienia wolności;

3. Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone jednostkowe kary pozbawienia wolności połączył i orzekł karę łączną 5 lat pozbawienia wolności;

4. Na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat;

5. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz M. P. (2)5000 złotych tytułem częściowego naprawienia szkody;

6. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył okres tymczasowego aresztowania od dnia 27 stycznia 2012 roku do dnia 19 kwietnia 2013 roku;

7. zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego M. P. (2)723, 24 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

8. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 10 000 zł kosztów sądowych, przy czym wydatkami postępowania w pozostałym zakresie obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego. Zaskarżając rozstrzygnięcie w całości na korzyść oskarżonego zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia, a mianowicie:

- art.332 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 14 § 1 k.p.k. poprzez zmianę opisu czynu, a w konsekwencji wyjście poza granice aktu oskarżenia i uznanie oskarżonego za winnego umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w sytuacji gdy opis czynu zarzuconego oskarżonemu w punkcie I aktu oskarżenia nie zawierał znamienia umyślności i nie wskazywał na umyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym;

- art.4, art.7, art.410, art.424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez dowolną, jednostronną i sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności opinii biegłego M. F.przejawiającą się w niesłusznym przyjęciu, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem oskarżonego R. P., a śmiercią M. P., w sytuacji gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że oskarżony swoim zachowaniem nie zrealizował znamion przestępstwa zarzuconego w punkcie I aktu oskarżenia, albowiem nie zachodzi związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem oskarżonego, a skutkiem w postaci śmierci pokrzywdzonego;

- art.4, art.7, art.410, art.424 § 1 pkt 1 k.p.k poprzez dowolną i jednostronną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przejawiającą się w nieuprawnionym przyjęciu w opisie czynu z punktu l wyroku, że oskarżony nienależycie obserwował drogę i nie zachował należytej ostrożności, w sytuacji gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia tej tezy, albowiem brak jest jakichkolwiek dowodów wskazujących na nienależyte obserwowanie jezdni i niezachowanie należytej ostrożności przez kierującego pojazdem;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia przejawiający się w błędnym ustaleniu, że oskarżony miał możliwość zaobserwować pieszego na jezdni przy włączonych latarniach ulicznych, w sytuacji gdy nie ustalono natężenia oświetlenia, rozmieszczenia latarni ulicznych oraz nie ustalono czy oskarżony miał możliwość zaobserwować pieszego na jezdni w światłach mijania prowadzonego pojazdu i ewentualnego podjęcia manewrów obronnych;

3.. rażącą niewspółmierność orzeczonej w stosunku do oskarżonego kary pozbawienia wolności za czyn z punktu l, a w konsekwencji rażącą niewspółmierność orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 5 lat, poprzez niedostateczne uwzględnienie przy wymiarze kary wszystkich okoliczności na korzyść oskarżonego, a to wyrażenia przez niego żalu i skruchy, ustabilizowanego trybu życia przed popełnieniem przestępstwa, a ponadto nieuwzględnienia w sposób dostateczny w ustaleniu stopnia społecznej szkodliwości czynu zawinienia pokrzywdzonego przy zaistnieniu przedmiotowego wypadku, co skutkowało orzeczeniem kary pozbawienia wolności rażąco surowej i nieadekwatnej do okoliczności sprawy.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylene tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie w zakresie ostatecznie zawartych w niej wniosków.

Odniesienie się do istoty apelacji musi zostać poprzedzone stwierdzeniem całkowitej niezasadności żądania uniewinnienia oskarżonego od dokonania drugiego z zarzuconych mu czynów. Ponieważ zaś skarżący w żaden sposób żądania tego nie uzasadnił poprzestać należy na tym, że Sąd Rejonowy niewadliwie ustalił, iż w dniu 24 stycznia 2012r. obowiązywał orzeczony wobec oskarżonego na mocy orzeczenia sądu zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (vide odpis wyroku k.87), do którego R. P. się nie zastosował.

Przechodząc do oceny zarzutów za oczywiste niezasadny musi zostać uznany zarzut obrazy art.332 § 1 pkt 2 k.p.k. Niezależnie od tego, że powołany przepis określa jeden z wymogów jakie powinien spełniać akt oskarżenia, a w konsekwencji jego „adresatem” jest oskarżyciel publiczny, stwierdzić należy, że w realiach sprawy niniejszej nie może być mowy o wyjściu przez Sąd Rejonowy poza granice skargi prokuratorskiej poprzez uznanie, iż oskarżony umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Przedmiotem osądu w postępowaniu karnym jest bowiem czyn

w znaczeniu zarówno historycznym jak i prawnym, określony w zarzucie aktu oskarżenia (wniosku warunkowe umorzenie postępowania) i rozumiany jako przejaw aktywności człowieka bądź jej braku. Sąd rozpoznający sprawę związany jest zaś nie opisem tego czynu, niejednokrotnie formułowanym przez oskarżyciela w sposób wadliwy z punktu widzenia znamion zarzuconego przestępstwa, lecz granicami skargi prokuratorskiej określającymi owo zdarzenie historyczne. O tym zaś czy ma miejsce wyjście poza granice aktu oskarżenia decyduje ocena czynu przypisanego oskarżonemu, przeprowadzona przez pryzmat elementów decydujących o jego tożsamości z czynem zarzuconym, do których w szczególności należą: czas i miejsce tego czynu oraz osoba pokrzywdzonego. Taka ocena przeprowadzona na gruncie sprawy niniejszej prowadzi do oczywistego wniosku, iż przedmiotem osądu Sądu Rejonowego było objęte skargą prokuratorską zdarzenie z udziałem oskarżonego i pokrzywdzonego, do jakiego doszło w dniu 24 stycznia 2012r. w miejscowości K.. Żadnego znaczenia nie ma przy tym ewidentnie omyłkowe określenie przez autora aktu oskarżenia daty tego zdarzenia na dzień 22 stycznia 2012r.

Konsekwencją wyżej powołanej zasady, zgodnie z którą sąd nie jest związany opisem czynu zarzuconego oskarżonemu jak i jego prawną oceną dokonaną przez oskarżyciela, jest obowiązek sądu rozpoznającego sprawę wyjaśnienie wszystkich okoliczności tego czynu i – w przypadku uznania sprawstwa oraz winy oskarżonego – jego opisanie w sposób zgodny z wymogiem art.413 § 2 pkt 1 k.p.k. oraz znamionami przypisanego przestępstwa. Podzielenie stanowiska zawartego w apelacji oznaczałoby niemożność czynienia przez Sąd Rejonowy jakichkolwiek ustaleń w przedmiocie prędkości pojazdu kierowanego przez oskarżonego, a szersze uzasadnianie nonsensowności takiego stanowiska wydaje się być zbędne.

Sąd Okręgowy w całości aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w judykacie przytoczonym w uzasadnieniu apelacji. Rzecz jednak w tym, że realiach sprawy, której cytowany wyrok dotyczy, miało miejsce dowolne poszerzanie zmian opisu czynu de facto wykraczające poza granice aktu oskarżenia, zaś nieprawidłowości takich nie dopuścił się Sąd Rejonowy w sprawie niniejszej. Co się zaś tyczy gwarancji procesowych oskarżonego, do których nawiązuje argumentacja obrońcy, nie może ująć uwadze, iż kwestia przekroczenia dozwolonej prędkości przez oskarżonego była przedmiotem analizy wszystkich trzech wywołanych w sprawie opinii biegłych, co powoduje, iż nie może być mowy o pozbawieniu R. P. prawa do obrony.

Jakkolwiek powyższe wywody dotyczą zagadnień, w ocenie sądu odwoławczego, nie tyle oczywistych, co wręcz elementarnych, były one konieczne z uwagi na wymóg art.433 § 2 k.p.k. i obszerną argumentację sformułowaną przez skarżącego na poparcie pierwszego z zarzutów.

Nietrafne są również pozostałe zarzuty apelacji. Co się tyczy zarzuconej obrazy art.410 k.p.k., to Sąd Rejonowy nie oparł się na materiale nieujawnionym, a poza zakresem jego oceny nie pozostał żaden z istotnych dowodów przeprowadzonych w sprawie. Z kolei analiza argumentacji sformułowanej przez skarżącego prowadzi do wniosku, iż to właśnie obrońca zdaje się nie dostrzegać całego szeregu dowodów stanowiących podstawę poczynionych ustaleń faktycznych.

I tak rzeczywista argumentacja zawarta w skardze apelacyjnej całkowicie pomija niezwykle istotną kwestię jaką jest ustalona przez Sąd Rejonowy prędkość pojazdu kierowanego przez oskarżonego, przekraczająca o 35 km/h prędkość administracyjnie dozwoloną w miejscu zdarzenia. Ponieważ zaś skarżący kwestionując wszystkie wnioski biegłego M. F. (str.14 apelacji) w dalszych wywodach zagadnienia prędkości nie podejmuje, poprzestać należy na aprobacie stanowiska Sądu Rejonowego, który ustalenie te oparł na wywołanych w sprawie opiniach, których fachowość i kompletność w zakresie tej okoliczności nie budzi zastrzeżeń (k.954 i 402).

Zarzut nie ustalenia w opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego rozmieszczenia latarni ulicznych w miejscowości K., natężenia światła tych latarni oraz ich zasięgu jest wyrazem ignorowania zarówno treści tej opinii jak i wyników przeprowadzonego na etapie postępowania przygotowawczego eksperymentu, do których biegły wprost się odnosi (k.953). Przypomnieć więc należy, że wnioski opinii biegłego M. F., co do miejsca potrącenia pokrzywdzonego, są zgodne z wnioskami zawartymi w uprzednio sporządzonej opinii Laboratorium Kryminalistycznego KWP w L. (k.950 i 376). Z kolei w dniu 21 września 2012r. przeprowadzono eksperyment procesowy w miejscu zdarzenia, zmierzający do

ustalenia odległości z jakiej widoczny był pokrzywdzony dla nadjeżdżającego oskarżonego w warunkach - w zakresie oświetlenia - istniejących w dniu 24 stycznia 2012r. (k.493 i 524), którego wyniki biegły uwzględnił w sporządzonej opinii. Ponieważ Sąd Rejonowy wyniki przedmiotowego eksperymentu w całości zaaprobował (str.9 uzasadnienia) nie ma racji skarżący podnosząc brak ustaleń co do możliwości zaobserwowania pieszego w świetle latarni ulicznych (k.1332).

Z uwagi na stwierdzoną w oparciu o wyniki eksperymentu, o jakim mowa wyżej, możliwość zauważenia pieszego w odległości co najmniej 99 metrów nie ma żadnego znaczenia w sprawie czy pokrzywdzony byłby widoczny dla oskarżonego tylko w światłach mijania jego pojazdu. Kluczowym jest bowiem to, że Sąd Rejonowy niewadliwie ustalił, w tym również w oparciu o zeznania świadka zdarzenia K. H., iż oświetlenie uliczne, czyniące pokrzywdzonego widocznym ze znacznie większej odległości niż zasięg świateł mijania nadjeżdżającego pojazdu, w chwili wypadku działało (k.883). Z tego też względu argumentacja obrońcy dotycząca również tej kwestii (k.1333) jest skazana na niepowodzenie.

Jeżeli Sąd Rejonowy, bazując na opinii biegłego M. F., ustalił, iż w momencie wkroczenia pieszego na jezdnię jego odległość od pojazdu oskarżonego wynosiła co najmniej 82 metry; długość drogi zatrzymania pojazdu poruszającego się z prędkością 70 km/h wynosi 71 metrów, a dla prędkości 105 km/h (a więc takiej z jaką poruszał się oskarżony) – około 130 metrów, to już tylko z tego powodu związek przyczynowy pomiędzy tą nieprawidłowością popełnioną przez oskarżonego i skutkiem w postaci potrącenia pieszego jest bezdyskusyjny.

Z kolei deklarowane przez oskarżonego nie zauważenie pokrzywdzonego i nie podjęcie przez niego jakichkolwiek manewrów obronnych czyni, niezależnie od znacznego przekroczenia prędkości, uprawnionym wnioskiem Sądu Rejonowego o nienależytym obserwowaniu przez niego drogi i niezachowaniu należytej ostrożności.

Odnoszenie się do zarzutu niezasadnego – zdaniem skarżącego – przyjęcia przez biegłego, iż oskarżony nie uwzględnił warunków w jakich odbywał się ruch, a w szczególności rzeźby terenu oraz stanu i widoczności drogi jest bezprzedmiotowe, albowiem popełnienia takiej nieprawidłowości Sąd Rejonowy nie przypisał oskarżonemu w zmodyfikowanym opisie czynu.

Reasumując Sąd Okręgowy stwierdza, iż Sąd Rejonowy nie dopuścił się nieprawidłowości zarzuconych w apelacji, zarówno w zakresie sposobu oceny zgromadzonych dowodów jak i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych.

Zagadnieniem odrębnym jest natomiast wysokość kary pozbawienia wolności orzeczonej za pierwszy z czynów. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie stanowisko obrony, zgodnie z którym Sąd I instancji nie nadał właściwej rangi okoliczności prawidłowo ustalonej, a mianowicie istotnemu przyczynieniu się pokrzywdzonego do zaistnienia wypadku, którego przyczyną było wtargnięcie pod nadjeżdżający i obiektywnie widoczny pojazd. Z tego też względu kara 4 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności jawi się jako niewspółmiernie surowa. Powyższe legło u podstaw zmiany zaskarżonego wyroku wymierzenia oskarżonemu za ten czyn kary 3 lat pozbawienia wolności. Tak orzeczona kara bez wątplenia pozostaje karą surową, która uwzględnia okoliczności określone w art.53 k.k., a nadto fakt ucieczki oskarżonego z miejsca zdarzenia.

Orzeczenie na nowo kary łącznej nastąpiło z zastosowaniem zasady asperacji.

Z kolei rodzaj naruszonych przepisów prawa o ruchu drogowym i sposób ich naruszenia nie czyni zasadnym wymierzenie oskarżonemu środka karnego w maksymalnej wysokości 10 lat, co spowodowało modyfikację wyroku również w tym zakresie.

Ocena pozostałych dolegliwości orzeczonych przez Sąd Rejonowy nie pozwala na stwierdzenie by cechowała je niewspółmierna surowość.

Z tych względów, a nadto z uwagi na niestwierdzenie nieprawidłowości podlegających uwzględnieniu z urzędu, Sąd Okręgowy na podstawie art.437 § 2 k.p.k. orzekł jakw wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie opłaty za obie instancje nastąpiło na podstawie art.10 ust.1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych, zaś w przedmiocie wydatków za postępowanie odwoławcze na podstawie art.636 § 1 k.p.k.